

Vilniaus universiteto
Studentų atstovybė
Universiteto g. 3
01513 Vilnius

T. +370 5 268 7144
F. +370 5 268 7145
info@vusa.lt
www.vusa.lt

Rekomendacijos dėstytojams

Siekiant užtikrinti studijų kokybės augimą Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultete (toliau – VU KF), Vilniaus universiteto Studentų atstovybė Komunikacijos fakultete (toliau – VU SA KF), bendradarbiaudama su VU KF studentais, dėstytojais bei administracija identifikavo tam tikras studijų, dėstymo, žinių patikrinimo proceso problemas bei gerąsias patirtis. Remiantis gauta informacija bei atsiliepimais, VU SA KF siūlo žemiau išvardytas rekomendacijas.

Skaidrės:

- Vienoje skaidrėje pateikti tik vieną svarbią žinią (jei pateikiamos dvi ar daugiau, klausytojų dėmesys dingsta);
- Vengti ilgų tekstų, kurie sutaptų su kalbama informacija. Vietoj to, pateikti nuotraukų ar vaizdo įrašų ir trumpų koncentruotų sakinių, kurie būtų susiję su kalbama tema;
- Svarbiausia informacija skaidrėje turi būti ryškiausia ir didžiausia (dažniausiai daroma klaida – išryškinamas skaidrės pavadinimas. Tada studentų dėmesys tik ten ir lieka);
- Skaidrėse vengti balto ar ryškaus fono. Jeigu skaidrių fonas yra tamsios, neryškios spalvos, klausytojų akių nevargina ryški šviesa ir jie labiau susikaupia bei klausosi;
- Vienoje skaidrėje pateikti iki 6 punktų apie vieną temą (geriau daugiau skaidrių su keliais punktais, negu viena skaidrė su daugiau punktų).

Klausimai:

- Atsakymo variantai nėra limituojami: suteikia galimybę detaliau atsakyti į pateiktą klausimą;
- Geresnė galimybė dėstytojams įvertinti studento žinias;
- Lavina kritinį mąstymą;
- Galimybė mąstyti kūrybingai ir spręsti problemas savarankiškai (be pateiktų galimų variantų).

Open book principas:

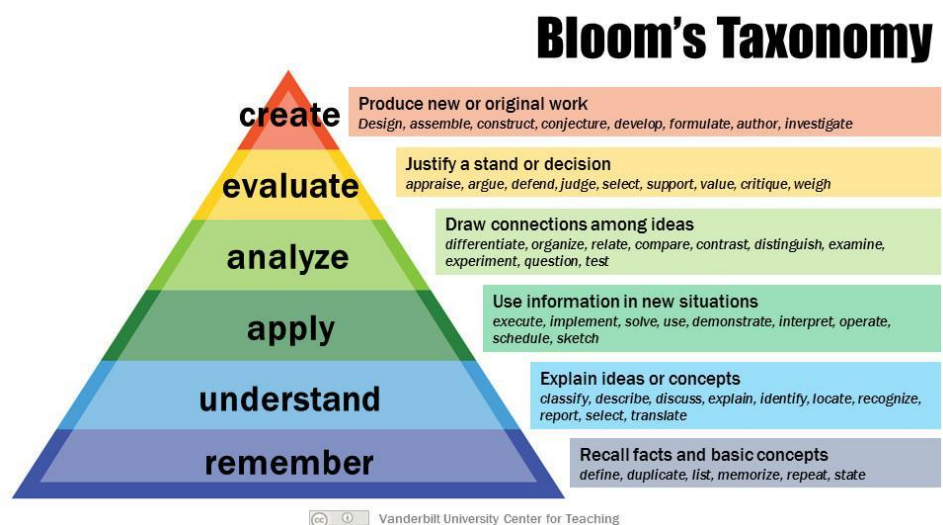
Skatina savarankišką mokymąsi:

- kiekvienas studentas gauna atsitiktinius klausimus, todėl nusirašinėjimo ir / ar atsakymų dalijimosi tikimybė ir galimybė yra maža;
- klausimai yra formuluojami turinio analizės tikrinimo principu.

Skatina giluminį mokymąsi (Dale et al., 2009):

- reikia skaityti privalomąją literatūrą (t. y. plačiau pasidomėti) ir integruoti informaciją iš kelių skirtingų šaltinių;
- skatina kritinį mąstymą (problemų sprendimas, samprotavimas);
- suteikia galimybę studentams tinkamai perteikti turimas žinias ir supratimą (Dale et al., 2009), tikrinamas gebėjimas pritaikyti teorinę medžiagą;
- prieš egzaminą studentai patiria mažiau nerimo ir streso, tad jų mokymosi rezultatai geresni, nes didelis stresas ir nerimas dažnai neigiamai paveikia atsiskaitymų rezultatus (Gharib, Phillips ir Mathew, 2012; Trifoni ir Shahini, 2011);
- *Open book* atsiskaitymo principas gali paruošti studentus ateityje priimti tikro gyvenimo sprendimus, nes išmokstama ieškoti atsakymų patiems ir pasitikrinti žinias knygoje ar internete (Gharib, Phillips ir Mathew, 2012; Trifoni ir Shahini, 2011).

*Žinių patikrinimo būdai,
naudojant Open book
principą.*

Studentų įtraukimas:

Būna seminarų, kai dalis studentų jau yra atsiskaitę darbą, todėl seminare tiesiog pasyviai dalyvauja. Būdai skatinti studentus aktyviau dalyvauti ir klausytis kitų pristatymų: leisti studentams vertinti pristatymus, teikti grįžtamąjį ryšį – tokiu būdu jie įtraukiami į seminaro veiklą; į pristatymo vertinimą įtraukti užduotį auditorijai, kurios tikslas patikrinti ar auditorija suprato pristatomą pagrindinę temą. Kritiški ir argumentuoti studentų vertinimai yra prieinami tik dėstytojui, kuris ir nusprendžia galutinius pažymius.

Studentų užėmimas kitų studentų atsiskaitymo metu ir įtraukimas į vertinimo etapą:

- skatina studentus kritiškai vertinti kitų žinias ir dalyvauti vertinimo procese (Chan, 2010);
- padeda lavinti vertinimo įgūdžius vertinant kitų grupės narių darbą (Chan, 2010);
- išlaikomas vertinimo sąžiningumas, nes kiekvienas turi galimybę įvertinti vienas kitą (Chan, 2010);
- suteikia galimybę išmokti etiškai išsakyti kritiką, vertinti ir pritaikyti bendruosius įgūdžius vertinimo proceso metu (Chan, 2010);
- vertinant geriau ir lengviau įsisavinama informacija (Chan, 2010);
- padeda studentams geriau suprasti vertinimo kriterijus;
- studentai mokosi formuluodami grįžtamąjį ryšį kolegoms;
- gaunama daugiau atsiliepimų / pastebėjimų iš vertintojų (bendraamžių), kurie atliko panašią ar identišką užduotį ir yra panašiam mokymosi lygmenyje;

Atsiskaitymų formų įvairovė:

Dėstytojas pateikia kelias atsiskaitymo formas, iš kurių studentas gali pasirinkti pats. Tokiu principu studentui yra suteikiama kūrybinė laisvė atlikti užduotį taip, kaip jam atrodo geriausia ir įdomiausia. Studentui patrauklus atsiskaitymo būdas leidžia jam labiau įsitraukti į pačios užduoties kokybės užtikrinimą. Užduotys, kurios studentui yra įdomios skatina jo įsitraukimą ir įsigilinimą į temą.

University of Minnesota pavyzdžiai:

- ***Open book exams:***

Kadangi studentai gali naudotis knygomis ir užrašais, *open book* principas skatina studentus išmokti pritaikyti žinias, o ne įsiminti medžiagą mintinai. Taip pat, tai sukelia šiek tiek mažiau nerimo nei įprastas egzaminas / testas.

- ***Crib Sheets principas:***

Yra leidžiama studentams naudotis užrašais (ribotas kiekis). Leidžiama studentams į užrašus įtraukti sąvokas, kurias reikia įsiminti, tačiau pasirašyti savais žodžiais.

- ***Take home egzamino principas:***

Pateikiama užduotis, kurią atlikti yra reikalingas ilgesnis laiko tarpas nei paskaitos ar egzamino trukmė; užduočiai atlikti reikalinga daugiau literatūros ar pan.

- ***Collaborative testing:***

Testų rašymas grupėse, galima diskutuoti, bet kiekvienas atsakymą užrašo į savo lapą (galima nesutikti su siūlomu atsakymu grupėje ir rašyti savaip).

- ***Vietoj testų – summaries (esė):***

Galima taikyti po daugiau nei vienos (arba vienos) teorinės paskaitos, rašyti svarbiausius dalykus, kritinę nuomonę į teorinę dalį ir diskusiją – kas svarbiausia.

- ***Debatai / Fishbowl:***

Keli studentai atrenkami būti „karštoje kėdėje“, kur jie atsako į klausimus, idėjas, pasiūlymus apie pateiktą temą. Kiti studentai užduoda klausimus ir pateikia priešingus dalykus. // Šio tipo pratimai gerina studentų žinias ir supratimą, taip pat gerina aktyvaus klausymo, kritinio mąstymo, profesinio bendravimo, pristatymo ir grupės diskusijų įgūdžius.

- ***Simuliacijos:***

Imituojama reali situacija, kurios metu studentas turimas teorines žinias gali pritaikyti praktiškai.

Indiana University Bloomington pavyzdžiai:

- ***Mokslinio darbo analizė;***

- ***Duomenų / grafikų analizė;***

- ***Literature review / literatūros apžvalga;***

- ***Explanation of a multiple-choice answer:***

Studentai privalo paaiškinti kodėl pasirinko atsakymą būtent tokį, kokį pasirinko ar/ir kodėl kiti neteisingi. Dažnai būna, kad testo atsakymų variantai suprantami ne taip (atrodo visi teisingi ar pan.)

- ***Meaningful paragraph:***

Duodama sąrašas sąvokų, kurias studentai turi panaudoti pastraipoje. Tai parodo sąvokų ir ryšio tarp jų suvokimą.

- ***Short-answer exam:***

Klausimai, reikalaujantys trumpų atsakymų.

- ***Find the error, flaw / rasti klaidą/trūkumą;***

- ***Oral presentation – parašyto darbo gynimas.***

Grižtamasis ryšys:

Skatinti grįžtamąjį ryšį iš studentų dėstytojams ir iš dėstytojų studentams. Stengtis reguliariai rinkti grįžtamąjį ryšį, skirti dalį užsiėmimų laiko, pavyzdžiui, kartą per mėnesį ar 2 kartus per semestrą, taip puoselėjant grįžtamojo ryšio kultūrą tarp Komunikacijos fakulteto bendruomenės.

Svarba:

- Grižtamasis ryšys gali pagerinti studento pasitikėjimą savimi, savivoką ir norą mokytis;
- Ragina studentus kritiškai peržvelgti savo darbą ir apmąstyti, ką jie gali padaryti norėdami pagerinti savo rezultatus;
- Padeda studentams pasirinkti tinkamiausią mokymosi metodą;
- Skatina reflektuoti savo mokymąsi;
- Grižtamasis ryšys skatina dėstytojus tobulinti savo dėstymo metodiką;
- Skatina dėstytojus reflektuoti savo dėstymą.

Rekomendacijos sukurti naudoti šaltiniai:

Phillips JP D., (2014). *How to avoid death By PowerPoint*. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=lwpi1Lm6dFo>

Bright education. (2015). *Why are open-ended questions important?* Prieiga per internetą: <https://brighted.funeducation.com/News/Common-Core-State-Standards-News/why-are-open-ended-questions-important>

Chan, C. (2010) Assessment: Self and Peer Assessment. *Assessment Resources@HKU, University of Hong Kong*. [žiūrėta 2021 03 05]. Prieiga per internetą: https://ar.cetl.hku.hk/self_peer.htm

Dale, V. H. M., Wieland, B., Pirkelbauer, B., Nevel, A., (2009). Value and Benefits of Open-Book Examinations as Assessment for Deep Learning in a Post-graduate Animal Health Course. *Journal of Veterinary Medical Education*. 406-410.

Gharib, A., Phillips, W., Mathew N. (2012). Cheat Sheet or Open-Book? A Comparison of the Effects of Exam Types on Performance, Retention, and Anxiety. *Psychology Research*. 2-8, 469-478.

Peer Assessment: What is it? *Learning and Teaching Hub @Bath*. [žiūrėta 2021 03 05]. Prieiga per internetą: <https://teachinghub.bath.ac.uk/tools-and-resources/teaching-with-technology/peer-assessment/>

TOI-online (2020). Open book examination: What does it mean? *The Times of India*. [žiūrėta 2020 03 05]. Prieiga per internetą: <https://timesofindia.indiatimes.com/home/education/news/open-book-examination-what-does-it-mean/articleshow/76112795.cms>

Trifoni, A., Shahini, M. (2011). How Does Exam Anxiety Affect the Performance of University Students? *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 2-2, 93-100.

<https://cei.umn.edu/support-services/tutorials/integrated-aligned-course-design-course-design-resources/alternative>

<https://citl.indiana.edu/teaching-resources/assessing-student-learning/alternatives-traditional-exams-papers/index.html>

<https://www.futurelearn.com/info/courses/educational-design/0/steps/26436>